

Строкань Владислава Володимирівна,
здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
ННІ № 3 Національної академії внутрішніх
справ

Науковий керівник: доцент кафедри
економічної безпеки та фінансових
розслідувань Національної академії
внутрішніх справ, кандидат економічних
наук, доцент **Грущенко О. А.**

ВИКОНАННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇЇ РОЗВ'ЯЗАННЯ

Уряд розробив та вніс на розгляд парламенту Антикорупційну стратегію України в період з 2020 до 2024 року. Документ важливий, адже з 2017 року стратегії боротьби з корупцією в країні не було. В документі окреслені проблеми, які нині існують в Україні, і очікування від впровадження стратегії.

Розроблена урядом стратегія базується на поєднанні двох підходів:

- подальше удосконалення загальної системи запобігання та протидії корупції (розділи II та IV проєкту Антикорупційної стратегії на 2020–2024 роки);

- мінімізація корупції у найбільш пріоритетних з точки зору подолання корупції сферах, в тому числі шляхом проведення найбільш успішних галузевих реформ (розділ III проєкту стратегії) [1].

Хоча досягнуто значного прогресу у створенні належної інституційної бази для формування та реалізації державної антикорупційної політики, проте досі актуальною є низка перешкод, які не дають можливості забезпечити максимальну ефективність роботи Агентства.

Однією з найбільш серйозних перешкод є неналежне матеріально-технічне забезпечення НАЗК, зокрема, в частині інфраструктури Агентства, що значно ускладнює належне виконання функцій установи у сфері державної антикорупційної політики, не дає змоги досягти максимального ефекту від її діяльності, якісно реалізувати весь спектр поставлених завдань. Крім того, рівень оплати праці рядових співробітників апарату НАЗК не є конкурентним на ринку праці, що не дозволяє створити високий рівень мотивації для співробітників, а також унеможливорює залучення до роботи в Агентстві найбільш підготовлених фахівців та спеціалістів, що, у свою чергу, також негативно впливає на ефективність діяльності НАЗК. Для розв'язання цих проблем видається необхідним залучення додаткових бюджетних коштів та більшого обсягу міжнародної технічної допомоги, що дозволить підвищити рівень оплати праці співробітників апарату НАЗК, а також дозволить забезпечити належні умови для здійснення ними своїх повноважень.

Ще однією проблемою є недостатньо якісна нормативно-правова база, яка регулює обрання громадської ради при Агентстві. Зокрема, чинний порядок, установлений ще в березні 2015 р., на практиці показав наявні прогалини, у ньому не використовуються найсучасніші технології в процесі формування громадської ради, а також обмежуються можливості для участі широких кіл громадян в обранні доброчесної та професійної громадської ради, що зможе здійснювати ефективний суспільний нагляд за НАЗК. Позитивним прикладом в Україні є процес обрання Ради громадського контролю при НАБУ шляхом інтернет-голосування. Отже, варто підготувати необхідні законодавчі зміни та належні технічні умови для реалізації такого механізму обрання громадської ради.

НАЗК досі не отримало повноцінного доступу до всіх необхідних реєстрів та баз даних, що також негативно впливає на здійснення Агентством своїх повноважень. Зокрема, станом на лютий 2017 р., Агентство мало доступ лише до 9 з 22 реєстрів, що потрібні для здійснення перевірки декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Стосовно локальних антикорупційних політик органів влади (антикорупційних програм) існує серйозна проблема щодо оцінки якості їх реалізації. Протягом 2016 року НАЗК двічі проводило аналіз діяльності уповноважених підрозділів з питань виявлення та запобігання корупції в органах державної влади, однак не здійснено оцінювання ефективності їхньої діяльності, у тому числі в частині ефективності реалізації існуючих антикорупційних програм. Таким чином, відсутність належного якісного оцінювання створює передумови до суто формального виконання поставлених завдань, не здійснюючи їх необхідної імплементації та якісного безперервного функціонування. Наприклад, у ході аналізу було перевірено, чи створено в державній установі канали для повідомлень про корупцію, але у звітах не наведено дані щодо кількості отриманих повідомлень, реакції на них і т. ін., що, відповідно, не стимулює установи до забезпечення постійної та дієвої роботи подібних механізмів, а також до якісного виконання антикорупційних програм.

Ще одним питанням постала можлива упередженість деяких співробітників апарату НАЗК у своїй діяльності, а також сумніви в їх доброчесності [2].

Хоча в суспільстві рівень толерантності до корупції зменшується порівняно з 2014 роком, однак державні інституції не здійснюють належного виконання необхідних заходів. Значна частка населення до цього часу не має належного розуміння явища корупції, знань про антикорупційні заходи та інституції, громадяни виправдовують факти корупції. Крім того, недостатньою є комунікація здійснення антикорупційної реформи. Досягти суттєвого прогресу в цьому напрямі можливо в разі ефективної співпраці державних органів та громадянського суспільства, а також використання попереднього позитивного досвіду проведення інформаційних кампаній, застосування сучасних освітніх технологій.

Список використаних джерел

1. Антон Марчук, Оксана Нестеренко «Алітичне дослідження «Оцінка виконання антикорупційної стратегії: досягнення та виклики» 2017 р. С. 14–15.

2. Проект Закону «Про засади державної антикорупційної політики на 2020–2024 роки» Прийнято за основу зареєстровано за № 4135. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/Novyny/199198.html>.

Стукало Наталія Юрївна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
ННІ № 3 Національної академії внутрішніх
справ

Науковий керівник: доцент кафедри
економічної безпеки та фінансових
розслідувань Національної академії
внутрішніх справ, кандидат економічних
наук, доцент ***Грущенко О. А.***

КОРУПЦІЯ ЯК ЗАГРОЗА ЕКОНОМІЧНИЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ

Корупція є однією з глобальних проблем сучасності, в значній мірі перешкоджає соціально-економічному і політичному розвитку будь-якої країни. Її вплив на економіку країни зростає, збільшуються масштаби, розширюється межі корупційних злочинів.

Хабарництво і корупція обходиться світовій економіці в 2,6 трильйона доларів щорічно. Ці кошти складають більше 5 % глобального ВВП. Про це говориться в дослідженні ООН, випущеним до Міжнародного дня боротьби з корупцією.

Поняття «економічна безпека» нерозривно пов'язане з поняттям «національна безпека». Термін «національна безпека» міцно увійшов в життя сучасного світу і став частиною внутрішньої і зовнішньої політики багатьох країн. Наприклад, США розробляють доктрину, концепцію і стратегію своєї національної безпеки, де особливу увагу приділено питанням економічної безпеки. Оскільки економіка є однією з життєво важливих сторін діяльності особистості, суспільства і держави, то забезпечення національної безпеки по суті неможливо без забезпечення економічної. Безпека країни у всіх її формах реалізується через державне фінансування, основою якого є ВВП, то саме економічна безпека і є тим важелем, який забезпечує стійкість всіх видів безпеки до зовнішніх й внутрішніх загроз та забезпечує конкурентоспроможність держави на міжнародній арені. У системі національної безпеки економічна, є матеріальною основою національної суверенності та визначає реальні можливості в гарантуванні інших видів безпеки. Тобто економічна безпека – це підґрунтя для функціонування всіх інших її елементів, які входять у цю систему (військової, технічної, продовольчої, екологічної).